

ד' בטבת תשפ"ב, 7.12.2021

גיליון מס' 783

פרשת ויגש

וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם

מאת הרב אחיה שלמה אמיתי, שדה אליהו

"וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֶת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ - וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם."

רש"י מסביר על פי חז"ל: "סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו - בפרשת עגלה ערופה" ואז, יעקב נרגע, הוא נוכח שיוסף נמצא באותו מקום רוחני בו היה כשפרש ממנו, יוסף לא התדרדר, לא נבלע בין האומות - וחיתה רוחו של יעקב. באופן קרוב יותר לפשט מסביר דון יצחק אברבנאל (ספרד 1437-1508) שאלו העגלות ניכר היה שהן של פרעה "..." לקח יעקב לאות ולמופת על מעלת יוסף במצרים כמ"ש וירא את העגלות אשר שלח יוסף" – אז שמח וחייתה נפשו.

כאשר אני קורא את הפסוקים האלו (עם פרושו של אברבנאל) אני נזכר בדברי "אבי הציונות הדתית" הרב צבי הירש קאלישר (גרמניה, ח' בניסן תקנ"ה – ה' בחשוון תרל"ה) בפתיחת ספרו 'דרישת ציון': "וכן כעת האיר השחר לבני ישראל אשר מהם יושבים בשער המלך ראשונה במלכות ויוכל המשכיל להבחין כי מעת נתון חופש מן הקיסר נפולאון הראשון, וכן הולנד, היה זעיר דקיק ואחר כך בא החופש בשאר מדינות וכעת יושבים קרוב למלכות כבית רוטשילד, פולד (אשיל פולד יהודי מתבולל ושר האוצר של צרפת בין השנים 1850-1867) ודומיהן - כבר הגיענו אור יפה כלבנה ונוחיל עתה לברה כחמה בעזר גואל ישראל".

בדומה ליעקב שראה את יוסף מצליח במקום רחוק מאד (ולפי הפשט, לא היה ברור מהו מצבו הרוחני) וחייתה רוחו כי הבין את הבשורה, כך הרב קלישר כשראה את היהודים המתבוללים הרחוקים מן היהדות, תופסים עמדות בחברת הגויים, הוא הבין שאלו סנוניות המבשרות את הגאולה. הרב קלישר ראה בעיני רוחו כיצד כנסת ישראל מתעוררת מתרדמת גלותה וזיהה את קרני אור הגאולה, המתחילים לבצבץ מתוך חושך הגלות.

בכך, הניח הרב קאלישר את היסודות לתפיסת הגאולה של הציונות הדתית. הרב קאלישר לא ראה לנגד עיניו את הקהלה הקרוב אליו, שומרי התורה והמצוות, הוא ראה את כל ישראל כיחידה אחת. הגאולה מבחינתו היא פרויקט "כלל ישראלי" בין אם השותפים לה מודעים לכך ובין אם לאו. גם המתבולל, הרחוק, מקדם את שיבת ציון, את הגאולה, בדומה לאדם שצועד, עיניו נתונות לכיוון היעד שלו, וידיו ורגליו הן המקדמות אותו – כך כנסת ישראל צועדת במסלול גאולתה.

האמת היא שכבר קדם לו בתפיסה זו הרדב"ז - ר' דוד בן זמרא, שהיה אב בית דין במצרים בין השנים הרל"ט (1479) – השל"ד (1573). בפירושו לרמב"ם בהלכות ממרים הוא כותב "אנו רואין את כל ישראל כאילו הם גוף אחד

ואף על פי שגופין מחולקין הם כיון שנשמותיהם ממקום אחד חוצבו הרי הם כגוף אחד כי הנשמה היא עיקר, ודע זה".

נדע, איננו "שבטים" - אנחנו גוף אחד.

נזכור שלא האינטרס הפוליטי/החברתי הוא העיקר אלא "הנשמה היא העיקר"!

ובכך תחי רוח יעקב.

הרב אחיה שלמה אמיתי, רב קבוץ שדה אליהו, דיין בבתי דין גזית – ארץ חמדה, והגולן, מהדיר המהדורה החדשה של 'מקור חיים השלם' מאת חותנו הרב חיים דוד הלוי זצ"ל, מלמד בבתי מדרש שונים. נשוי לגילה יועצת חינוכית באולפנת צביה עפולה.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il